

Nr 285.

Godkänd av första kammaren den 23 maj 1945.

Godkänd av andra kammaren den 23 maj 1945.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en värnpliktslånefond m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 139.)

Till Konungen.

I propositionen nr 198 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1945, framlagt förslag angående inrättande av en värnpliktslånefond m. m.

På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning bemyndigade 1944 års riksdag Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om utgivande av värnpliktslån åt värnpliktiga, som för befälsutbildning eller tjänstgöring i vissa specialbefattningar tagas i anspråk för längre tjänstgöring än värnpliktiga i allmänhet, och förutsatte därvid, att lånen skulle komma att utlämnas från en särskild utlåningsfond — värnpliktslånefonden — om vars inrättande förslag skulle föreläggas 1945 års riksdag.

Kungl. Maj:t har genom förevarande proposition förelagt riksdagen förslag om inrättande av nyssnämnda värnpliktslånefond och i samband därmed har departementschefen lämnat en redogörelse för innehållet i avgivna förslag till bestämmelser för utlämnande av lån från nämnda fond dels till ifrågavarande värnpliktiga, dels ock till visst avgänget fast anställt manskap.

Vad departementschefen anført om förutsättningar m. m. för utgivande av värnpliktslån till värnpliktiga, som uttagits till befälsutbildning, m. fl. har icke föranlett särskilt uttalande från riksdagens sida. Vidkommande frågan om utbetalningen och förvaltningen av beviljade lån har departementschefen funnit dessa bestyr böra tills vidare åläggas länsstyrelserna, vilka hittills haft och alltjämt ha att taga motsvarande befattning med värnpliktslån, som enligt 1940 års värnpliktslåneförordning beviljats vissa till beredskapstjänstgöring inkallade värnpliktiga. Riksdagen har icke haft något att erinra häremot, men har i likhet med departementschefen funnit, att frågan om en överflyttning till riksbanken av ifrågavarande uppgifter sedermera bör övervägas. Finnes en dylik överflyttning böra komma till stånd, torde emellertid utbetalningen och förvaltningen av jämväl de lån, som beviljats enligt nyssnämnda värnpliktslåneförordning, böra överflyttas till riksbanken. Slutligt beslut i frågan om förenämnda överflyttningar bör i sinom tid fattas av riksdagen efter förslag av Kungl. Maj:t. Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit rörande värnpliktslåneverksamhetens handhavande har icke föranlett någon erinran från riksdagens sida.

Kungl. Maj:ts framställning om riksdagens bemyndigande att meddela bestämmelser med av departementschefen förordad innehåll om beviljande av värnpliktslån i civilanställningssyfte till visst f. d. fast anställt manskap i samband med att bestämmelserna om lån till befälsutbildade värnpliktiga utfärdas har bifallits av riksdagen, då möjligheten att erhålla värnpliktslån synes kunna bli till betydande hjälp för f. d. fast anställt manskap, som avser att bedriva mera omfattande studier i civilanställningssyfte eller att etablera egen rörelse.

Beviljade värnpliktslån till ovannämnda personalkategorier hava ansetts böra utgå från en för ändamålet särskilt inrättad värnpliktslånefond med karaktär av statlig utlåningsfond. Det för fondens verksamhet erforderliga kapitalbehovet har av departementschefen beräknats till 500 000 kronor för nästa budgetår. Riksdagen har beslutat, att den föreslagna värnpliktslånefonden skall inrättas, och att densamma må avses för lån såväl åt befälsutbildade värnpliktiga m. fl. som också åt visst f. d. fast anställt manskap. Den för nästa budgetår äskade kapitalinvesteringen i fonden, 500 000 kronor, har jämväl beslutats av riksdagen.

Vad därefter angår Kungl. Maj:ts förslag om att värnpliktslån bör få beviljas under militärtjänstgöring skadad personal i syfte att, bland annat, underlätta omskolning till nytt verksamhetsområde har riksdagen funnit det samma välgrundat och har beslutat lämna Kungl. Maj:t bemyndigande att meddela bestämmelser härom. För denna låneverksamhet böra, på sätt departementschefen förordat, tagas i anspråk de medel, som tidigare anvisats av riksdagen i fonden för låneunderstöd för utgivande av värnpliktslån enligt gällande värnpliktslåneförordning, av vilka medel, tillsammans 9 000 000 kronor, ett belopp av omkring 2 500 000 kronor uppgivits kvarstå odisponerat vid utgången av januari månad 1945.

Då riksdagen anvisat medel till värnpliktslån enligt värnpliktslåneförordningen senast för budgetåret 1941/42 och enligt gällande regler reservationsanslag icke utan riksdagens medgivande står till förfogande längre tid än till och med utgången av tredje budgetåret efter det, varunder anslaget anvisats, har riksdagen, i enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, beslutat medgiva fortsatt disposition av återstående medel å det för budgetåret 1941/42 i fonden för låneunderstöd till värnpliktslån anvisade kapitalinvesteringsanslaget.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen dels beslutat, att för utgivande av värnpliktslån till värnpliktigt befäl m. fl. ävensom till visst avgående fast anställt manskap skall inrättas en särskild utlåningsfond, benämnd Värnpliktslånefonden,

dels till Värnpliktslånefonden för budgetåret 1945/46 under statens utlåningsfonder anvisat ett investeringsanslag av 500 000 kronor,

dels bemyndigat Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1945 anförts, meddela bestämmelser om värnpliktslån till visst avgående fast anställt manskap i samband med meddelandet av motsvarande bestämmelser för värnpliktigt befäl m. fl.,

dels medgivit, att återstående medel å det för budgetåret 1941/42 under Fonden för låneunderstöd anvisade reservationsanslaget till Värnpliktslån må disponeras under budgetåret 1945/46,

dels ock bemyndigat Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i nyssberörda statsrådsprotokoll anförts, meddela be-

stämmelser om värnpliktslån till under militärtjänstgöring skadade, att utgå från förenämnda anslag till värnpliktslån.

Stockholm den 23 maj 1945.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 286.

Godkänd av första kammaren den 23 maj 1945.

Godkänd av andra kammaren den 23 maj 1945.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till expeditionsbaracker för statens utlänningskommission.

(Statsutskottets utlåtande nr 135.)

Till Konungen.

I propositionen nr 287 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 maj 1945, föreslagit riksdagen att till Expeditionsbaracker för statens utlänningskommission å kapitalbudgeten under Statens allmänna fastighetsfond å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 627 500 kronor.

Sedan alldeles nyligen uppförts en barackbyggnad på Riddarholmen för utlänningskommissionen, föreslås nu byggande av ännu en provisorisk barack för samma ändamål å bortre Östermalm vid Valhallavägen. Redan den ovanliga form, som nu ånyo ifrågasatts för tillgodoseende av hithörande lokalbehov, är ägnad att ingiva viss betänksamhet mot förslaget.

Såsom skäl för åtgärden har återopats, förutom den redan med hänsyn till nuvarande arbetsuppgifter synnerligen besvärande lokalbristen, tänkbarheten av att den militära och politiska utvecklingen i Norge och Danmark kunde taga en vändning, som medförde att Sverige finge mottaga en ännu kraftigare flyktingström än hittills. Sedan emellertid numera — och efter tidpunkten för byggnadsförslagets utarbetande — ockupationen av dessa båda grannländer upphört torde väl läget blivit gynnsammare. Ätminstone vad de danska och norska flyktingsskarorna beträffar lär det kunna förväntas, att en väsentlig del skall inom en rätt nära liggande tidpunkt och måhända innan den nya baracken hinner tagas i bruk hava lämnat Sverige.

Med hänsyn till vad som upplysts om kommissionens lokalsvårigheter har riksdagen dock ej velat motsätta sig det åskade anslaget. Riksdagen förutsätter därvid, att frågan om barackbyggets behövlighet av Kungl. Maj:t före besluts fattande underkastas förnyad prövning, varvid ånyo bör undersökas huruvida baracken behöver tilltagas så stor, som byggnadsstyrelsen föreslagit, samt vidare om ej de oundgängligen ytterligare erforderliga utrymmena kunna er-